

GLEBALJSKI LIST.

IZDANJA UDRUŽENJE
GLEB. JERBALGEV
MEŠTNO VARNOR
LJUBLJANA.

SEZONA
1922-23

ŠTEV. 32.

JADRANSKA BANKA A. D. BEOGRAD
Dion. glavnica: Din 60,000,000. Rezerva: Din 32,515,000.

PODRUŽNICE:

Bled
Cavtat
Celje
Dubrovnik
Ercegnovi
Jelsa

Jesenice
Korčula
Kotor
Kranj
Ljubljana
Maribor

Metković
Prevalje
Sarajevo
Split
Sibenik
Zagreb

AMERIKANSKI ODIO.

Naslov za brzajavo: JADRANSKA.

AFILIJIRANI ZAVODI: Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
Frank Sakser State Bank, Cortlandt Street 82, New-York City. —
Veza za Južnu Ameriku: Banco Yugoslavo de Chile: Valparaiso,
Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

**Zahtevajte povsod
čevlje z znamko
tovaren**

PETER KOZINA & KO., TRŽIČ.

**Glavna zaloga v Ljubljani, Breg št. 20 ter
Aleksandrova cesta št. 1.
Podružnici v Zagrebu in v Beogradu.**

Spored

Drama:

Maj 23. sreda	— Hamlet.	. . . . .	Izven
" 24. četrtek	— Češnjev vrt.	Dijaška predstava po znižanih cenah. (Ob 4. popoldne.)	Izven
" 25. petek	— Zaprto.		
" 26. sobota	— Kar hočete.	. . . . .	Red C
" 27. nedelja	— Skrivnost sv. maše.	Slavnostna pred- stava za 25. jubilej knezoškofa.	Izven
" 28. poned.	— Hamlet.	. . . . .	Izven
" 29. torek	— Zaprto.		

Opera:

Maj 22. torek	— Zaprto.		
" 23. sreda	— Evgenij Onjegin.	. . . . .	Red D
" 24. četrtek	— Zaprto.		
" 25. petek	— Luiza.	. . . . .	Red E
" 26. sobota	— Zaprto.		
" 27. nedelja	— Vrag in Katra.	. . . . .	Izven
" 28. poned.	— Zaprto.		

Najfinejša svetlobna telesa

za stanovanja, vile, banke, bare, kine itd. kakor:

Ilestence, namizne, stoječe svetilke i. t. d.

v vsakem poljubnem slogu, tudi po doposlanih načrtih, izdeluje v
kovini, lesu, svili, steklu i. t. d. edina jugoslovenska

„Svetlobna industrija VESTA“.

Naročila samo na atelije „VESTE“, Ljubljana, Kolodvorska ulica 8/I.

HAMLET,

kraljevič danski.

Žaloigra v petih dejanjih. Spisal William Shakespeare.
Poslovenil Ivan Cankar.

Režiser: O. ŠEST.

Klavdij, kralj danski		g. Skrbinšek.
Hamlet, sin prejšnjega in nečak sedanjega kralja		g. Rogoz.
Polonij, prvi komornik		g. Lipah.
Laertes, njegov sin		g. Kralj.
Horacij, Hamletov prijatelj		g. Peček.
Voltimand	} dvorniki {	g. Markič.
Kornelij		g. Kumar.
Rozenkranc		g. Drenovec.
Gildenstern		g. Železnik.
Osrik		g. Sancin.
Plemič		g. Bertok.
Marcel	} častnika {	g. Medven.
Bernardo		g. Sancin.
Francisko, vojak		g. Smerkolj.
Rajnold, sluga Polonijev		g. Cesar.
Fortinbras, kraljevič norveški		g. Gregorin.
Duh Hamletovega očeta, prejšnjega kralja Hamleta		g. Terčič.
Prvi igralec		g. Danilo.
Drugi igralec		g. Sancin.
Tretji igralec		g. Kumar.
Igralka		gna Gorjupova.
Sluga		g. Bertok.
Duhovnik		g. Markič.
Prvi grobar		g. Plut.
Drugi grobar		g. Cesar.
Gertruda, kraljica danska in Hamletova mati		ga Medvedova.
Ofelija, Polonijeva hči		ga Šaričeva.

Osebe v igri:

Prolog	g. Kumar.
Kralj	g. Danilo.
Kraljica	gna Gorjupova.
Lucijan, kraljev nečak	g. Sancin.

Gospodje in gospé z dvora, častniki, vojaki, sluge.

Vrši se v Helsingöru na Danskem.

Glasbo zložil A. Balatka. — Po tretjem dejanju
daljša pavza.

Dijaška predstava po znižanih cenah.

ČEŠNJEV VRT.

Komedija v štirih dejanjih. Spisal A. P. Čehov. Poslovenil J. Vidmar.

Režiser: BORIS PUTJATA.

Ranjevska, Ljubov Andrejevna, graščakinja	. ga Nablocka.
Anja, njena hči	. gna Gorjupova.
Varja, njena rejenka	. ga Šaričeva.
Gajev, Leonid Andrejevič, brat Ranjevske	. g. Putjata.
Lopahin, Jermolaj Aleksejevič, trgovec	. g. Cesar.
Trofimov, Pjotr Konstantinovič, študent	. g. Rogoz.
Simeonov Piščik, Boris Borisovič, graščak	. g. Peček.
Charlotta Ivanovna, guvernanta	. gna Rakarjeva.
Jepihodov, Semjon Pantalejevič, pisar	. g. Plut.
Dunjaša, hišna	. gna V. Danilova.
Firs, stari lakaj	. g. Lipah.
Jaša, mladi lakaj	. g. Medven.
Popotnik	. g. Terčič.

Gostje, služinčad.

Dejanje se vrši na posestvu L. A. Ranjevske.

Darila so najlepše — „slike“. Oglejte si jih Aleksandrova c. 5.

V. BEŠTER **ATELJE** „HELIOS“

Kar hočete.

Komedija v petih dejanjih. Spisal William Shakespeare.
Poslovenil Oton Župančič.

Režiser: O. ŠEST.

Orsino, vojvoda ilirski	g. Drenovec.
Sebastijan, mlad plemič, Violin brat	g. Kralj.
Antonijo, pomorski kapitan, Sebastijanov prijatelj	g. Terčič.
Pomorski kapitan, Violin prijatelj	g. Medven.
Valentin } plemiča v vojvodovi službi {	g. Cesar.
Curio }	g. Markič.
Vitez Tobija Rig, Olivijin stric	g. Peček.
Vitez Andrej Bledica	g. Šest.
Malvolio, Olivijin dvornik	g. Rogoz.
Fabijan } v službi pri Oliviji {	g. Gregorin.
Norec }	g. Skrbinšek.
Menih	g. Lipah.
Olivija, grofica	ga Wintrova.
Viola, Sebastijanova sestra	ga Šaričeva.
Marija, Olivijina hišna	ga Juvanova.
Birič	g. Sancin.
Sluga pri Oliviji	g. Kumar.

Dvorjani, biriči, sluge.

Godi se v ilirskem mestu in na bližnji morski obali.

Po drugem dejanju daljši premor. — Godbo zložil
Anton Balatka.

Najfineji pisemski papir

priporoča

: **M. TIČAR** :

LJUBLJANA,
ŠELENBURGOVA ULICA.

Evgenij Onjegin.

Lirična opera v sedmih slikah po besedilu Puškina, uglasbil
P. Čajkovski.

Dirigent: F. RUKAVINA.

Režiser: V. SEWASTIANOW.

Larina, posestnica	ga Smolenskaja.
Tatjana)	gna Zikova.
Olga) njeni hčerki	gna Sfiligojeva.
Filipjewna	ga Rewiczeva.
Evgenij Onjegin	g. Balaban.
Lenski	g. Burja.
Knez Gremin	g. Betetto — Zathy.
Stotnik	g. Zorman.
Saretzki	g. Pugelj.
Triquet, Francoz	g. Bratuž.
Gillot, dvorjanik	g. Drenovec.

Kmetje, plesni gostje, posetniki, oficirji.

Dejanje se deloma godi na posestvu na deželi in Petrogradu
v drugem desetletju tega stoletja.

Vsebinska. I. dej. Onjegin, ki gospodari na velikem podedovanem posestvu, in mladi pesnik Lenski, sta prijatelja. Lenski občuje pri posestnici Larini, ki ima dve hčerki. V eno, v Olgo, je zaljubljen sam, druga, Tatjana, se zaljubi v Onjegina in mu to v pismu prizna. Tudi Onjegin jo ljubi, toda zdi se mu, da mu manjkajo lastnosti, primerne za zakon. Tatjana je nesrečna, Onjegina pa vseeno ljubi.

2. dej. Tatjana obhaja svoj god. Onjegin se jezi nad Lenskim, ki ga je spravil na godovanje. Maščuje se nad njim tako, da koketira z Olgo, njegovo nevesto. Lenski ga pozove na dvoboj. Na tem dvoboju ustrela Onjegin po nesreči Lenskega.

3. dej. Onjegin potuje brez miru po svetu. Po dolgih letih se vrne v Peterburg. Udeleži se domače veselice pri knezu Greminu. Žena tega kneza je — Tatjana. Onjegin vzplamti, jo vzljubi, hoče jo za vsako ceno. Tudi Tatjana ga še ljubi. Toda svojemu možu ostane zvesta. Onjegin odide uničen v svet.

LUIZA.

Muzikalni roman v 4. dejanjih in 5. slikah. Besede in glasbo
zložil Gustav Charpentier. Prevel dr. Ivo Šorli.

Dirigent in režiser: F. RUKAVINA.

Luiza	gna Zikova.
Mati Luizina	gna Rewiczewa.
Oče Luizin	g. Betteto.
Julij	g. Sowilski.
Irma	ga Korenjakova.
Kamila	ga Ribičeva.
Gertruda	ga Sfiligojeva.
Vajenka	gna Koreninova.
Eliza	ga Smolenskaja.
Pocestni paglavec	g. Bekš.
Plesalka	gna Svobodova.
Prodajalka premoga	ga Lumbatjeva.
Kolporterka	gna Jeromova.
Potočnjak, kralj norcev	g. Bratuž.
Cunjar	g. Zupan.
Prodajavec obleke	g. Banovec.
Pevec	g. Mohorič.
Krošnjar	g. Perko.
Prvi filozof	g. Debevec.
Slikar	g. Drenovec.
Mladi pesnik	g. Povše.
Študent	g. Filipov.
Prvi stražnik	g. Rus.
Drugi filozof	g. Gostič.
Kipar	g. Jevnikar.
Drugi stražnik	g. Zorman.

Prodajalci in prodajalke, gospodinje, delavci in delavke, umetniki, grizete, postopači, berači, pohajači, paglavci, ljudje iz predmestja, občinstvo na veselici.

Dejanje se vrši dandanašnji v Parizu. Deloma nove dekoracije izdelal g. V. Skružny.

VRAG IN KATRA.

Opera v treh dejanjih po narodni češki pravljici napisal Adolf Wenig. Poslovenil Peterlin-Petruška. Uglasbil Anton Dvořak.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: P. DEBEVEC.

Ovčar Jurček	g. Kovač.
Katra	gna Thalerjeva.
Njena mati	gna Smolenskaja.
Vrag Marbuel	g. Betetto.
Lucifer	g. Zupan.
Vrag vratar	g. Pugelj.
Vrag čuvaj	g. Perko.
Kneginja	ga Thierry-Kavčnikova.
Komornica	ga Matačičeva.
Maršal	g. Zorman.
Muzikant	g. Bekš

Muzikanti. Hudiči. Plemiči. Ljudstvo.

Dekoracije: Skružny.

Prvo dejanje. Žegnanska nedelja je. Popoldne se vesele ljudje v krčmi, pijejo, pojejo in plešejo. Godba igra. Ovčar Jurček se odpravlja domov na grajsko pristavo, ker ima še veliko dela danes. Fantje in dekleta ga zadržujejo in se jeze na oskrbnika, ki jih tako tlačí. — Tudi vaško dekle Katra, košato in močno pride z materjo, nobeden je noče vzeti plesat, le norčujejo se iz nje. Par gostov spremi Jurčka domov, ostali igrajo naprej. Naenkrat stopi hudič Marbuel, za lovca oblečen, sede h Katri, naroči piva in sprašuje kmete o kneginji in o oskrbniku. Ti mu povedo, kako sta hudobna in kako hudo tlako da jima morajo delati. »Vrag jih vzemi!« pravijo. »Jih bo že!« odvrne Marbuel in napije Katri. Tudi ona mu napije vsa srečna in izrazi željo, da bi rada plesala. Vrag plača godcem, da igrajo »solo« in pleše s Katro. Zelo zadovoljna mu reče, da bi rada plesala vse življenje z njim. Vrag jo pregovori, da gre z njim, udari z ного ob tla, zemlja se odpre in požre oba. Katrina mati joka, Jurček, ki se je vrnil, ker ga je oskrbnik pregal in poslal »k vragu«, pa jo tolaži in reče, da gre po-njo, ker zdaj tako nima kaj tu iskati; on pride nazaj s Katro, ali pa ostane še sam tam.

Drugo dejanje. Marbuel pride s Katro na hrbtu ves spehan v pekel. Ona se ga drži okrog vratu in noče na noben način stran od njega,

češ, da jo je goljufal, ker ji je obljubljal grad, pa jo je pripeljal v pekel; zdaj naj jo le nese nazaj, ker ne bo hodila peš takšno daljo. A hudiči ji ne morejo ničesar narediti, ker ima zlat križec na vratu. Tedaj pride v pekel Jurček in prosijo ga, naj jim pomaga, da se iznebe Katre. Jurček svetuje naj ji ponudijo kaj zlatega. Pokažejo ji zlato verižico in ona spusti Marbuela ter skoči za hudičem, ki ima verižico, dokler ga ne ujame in mu je ne vzame. Marbuel je sicer za enkrat rešen, toda bogve, kaj še bo, če ostane Katra v peklu. Nobeden ne ve, kako bi jo spravili ven, ker ji je tako vseč notri. Jurček zahteva za to, da jo izpelje, vsaj toliko zlata, kolikor ga je dobila Katra. Marbuel pa se zasmeje in pove, da se to zlato spremeni zunaj pekla v listje. Obljubi pa, da bo, ko pride po oskrbnikovo dušo, zbežal, ako ga bo Jurček nagnal, a zato da naj pastir zahteva od oskrbnika, kar hoče. Seveda, ko pa pride po kneginjo, tedaj se pa ne sme vmešavati, ker drugače izgubi lastno glavo. Jurček je soglasen, reče hudičem naj zaigrajo polko, in on pleše s Katro, jo vrti, vrti, vrti in zavrti skozi peklena vrata, katera hudiči z veliko radostjo takoj za njima zapro.

Tretje dejanje. Kneginja v gradu je vsa obupana, ker ta večer pride vrag po njeno dušo. Premišljuje svoje prejšnje življenje in se iskreno kesa svojih težkih grehov. Že zjutraj na vse zgodaj je poslala kočijo po Jurčka, da bi prišel in jo mogoče tudi tako, kakor je oskrbnika, rešil pred hudičem, a njega ni in ni. Nazadnje se pripelje. Od kneginje zahteva, da naj odpravi za vselej tlako in naj osvobodi kmete, ako hoče, da jo reši. Ona je zadovoljna in takoj napiše odpovedno pismo. Noč je. Jurček pokliče Katro, ki jo je pripeljal s seboj, in ji reče, naj se skrije za duri v sosedni sobi in ko pride hudič Marbuel, naj skoči nanj in se maščuje nad njim, ker jo je zadnjič tako prekanil. Kneginja pa naj čaka na vruga v dvorani, a naj se le nič ne boji, ker Jurček se mora tudi skriti, no, bo o pravem času takoj na mestu. Vse je tiho. Luči so pogasene, le luna sveti skozi odprta okna. Prileti Marbuel, zagleda kneginjo, stopi k nji in ji reče, naj se pripravi na pot v pekel. Tedaj pa pribeži Jurček. Ko ga vrag vidi, zakriči: »Nesrečnež! Kaj delaš tu? Ali si pozabil?« Jurček pa pravi, da se gre tu za življenje vruga a ne za njegovo, ker Katra čaka za vratmi nanj in ga hoče ujeti ter se maščevati. »Kaj, Katra je tu! O groza!« zakriči Marbuel, ko zagleda skočivšo Katro, in zbeži v strahu za — vedno.

ZDENKA RODIČ damski modni salon

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10
(Palača „Zadružne gospodarske banke“)

Petindvajsetletnica g. Fr. Habiča,
inspicijenta Nar. gledališča v Ljubljani.

Inspicijent spada med one neme, težke, požrtvovalne uloge, katerih nihče od publike ne opazi, katerim nihče ne ploska, katerih pa tudi nihče v kritikah ne trga in ne hvali, ki pa so gledališču tako potrebni kot suflerka, zastor ali kulisa. Gledališki inspicijent se imenuje tisti skromni človek, ki vso predstavo stoji za kuliso in „spušča“ igralce na oder. Toda to je slabo povedano. Od generalne skušnje nadalje sloni na njegovih ramah vsa odgovornost za pravilni potek predstave: vsi rekviziti, zastor, luči, pravočasni nastopi in vse drugo — in tega je pri vsaki predstavi zelo, zelo veliko — vse to je njegova stvar.

Biti petindvajset let gledališki inspicijent — to pomeni mnogo razburjenja, zakulisnih zadev in marsikatero gorke in trpke besede bodisi s te ali one strani. Pa naj nam naš jubilent sam govori o sebi, saj ga je tako prijetno poslušati, kadar nam v družbi razklada, kaj vse je doživel med kulisami v tej dobi!

„V dramatično šolo pokojnega Rudolfa Inne-
manna sem vstopil leta
1898 ter sem nastopil
še isto sezono v vlogi

pastirja v ljudski igri „Na sodnji dan“. Takrat so bili pri operi tile solisti, na katere se še dobro spominjam: basist Marcel Fedijskovski, pokojni baritonist ata J. Nolli, gna Stijasna ter gospodje (poleg našega Danila) Verovšek, Perdan, Lovšin, gna Polakova i. t. d. Statiral sem v operi in drami ter igral tudi

manjše vloge. Moj prednik, inspicijent Josip Verovšek je namreč leta 1900 odpovedal, njegov prvi naslednik takoj nato obolel in zato sem se jaz ponudil g. Govekarju, ki me je sprejel ter sem brez vsake skušnje inspiciral „Satanovo hči“ in „Adrienne Lecœur“, nakar sem bil angažovan kot inspicijent opere in drame ter igralec manjših vlog z mesečno plačo 50 kron ter igralnim honorarjem po 1 krono od vloge in to samo za dobo od 7 mesecev. Da sem se preživljal ostalih 5 mesecev sem prepisoval vloge in suflerske knjige; od vlog in suflerske knjige sem dobival po 16 kron. — Kmalu na to smo se vzdignili na turnejo pod Danilovim vodstvom najprej v Kamnik, potem pa na povabilo v Gorico, kamor smo hodili vsako leto, pa tudi po ostali Goriški, Primorski, Koroški, Istri, Štajerski, Hrvatski, Slavoniji, Bosni, Dalmaciji in leta 1906 tudi po Srbiji, in sicer v Beogradu, Šabcu, Kragujevcu, Nišu in Smederevu. Tako lepo kot so nas sprejeli v Beogradu nas niso nikjer, čeprav so bili tudi sprejemi na Hrvatskem nad vse lepi. V Kolarcu nas je po predstavi pozdravil takratni polkovnik Vukasović ter nas povabil igrati v Jugoslovenski klub. Na povabilo častnikov smo igrali tudi v Oficirskem domu ter priredili koncert. Eno uro pred predstavo so nas pričakovale pred hotelom ekvipaže, ki so nas odpeljale v Oficirski dom. Po predstavi pa so nam priredili sijajno večerjo, pri kateri so nam stregli gospodje častniki sami. V svoji napitnici je polkovnik Vukasović naglaševal: „Mi Srbi ne bomo mirovali, dokler ne bo vihral naš prapor na Triglavu!“ Naš Danilo je odgovarjal tako patrijotsko, da bi ga avstrijska oblast odlikovala z zaporom, če bi izvedela in nas druge tudi. Družba je bila tale: oba Danila, gna Kočevarjeva, g. Ouřednik, naš sluga Ivo in jaz. Dan nato prijaše pred hotel dežurni oficir in izroči Danilu v zlatu Din 100.—... Dobili smo od ministrstva brezplačno vožnjo po vseh srbskih železnicah in ladjah. Na postaji Lapovo so nas pričakovali častniki s tamburaškim zborom, nakar smo se odpeljali v Kragujevac, kjer smo bili gostje krstne slave artilerijskega puka „Raić“... Kako lepo je, samo spominjati se teh krasnih časov med našimi milimi brati Srbi!... Med vojno sem zato marsikaj pretrpel, toda kaj bi o tem govoril! Prvi častnik, ki me je zaslišal v Pulju, kjer sem služil pri mornarici štiri dolga leta, me je nahrulil: „Schon wiederum ein Serbe!“... Lahko si mislite, kako je lastovki, ki po dolgi zimi prileti pod domači krov: evo, tako je bilo meni, ko sem se po dolgi, moreči vojni vrnil na svoj dragi dom. In ta je: gledališče...“

Dom in rod.

II.

Habent sua fata — libelli — libreti. Ne samo ljudje, tudi operna besedja imajo svojo usodo. Ta izrek modrosti se je — žal uresničil na opernem besedju drja **Frana Göstla**, namreč na besedju njegove opere, ki jo je pisatelj, kakor izveščajo njegove, že navajane confessiones, pisal z vso ljubeznijo in vnemo in katero besedje mu je šlo v izgubo v nepriikah svetovne vojne. Zato je nova opera »Dom in rod« slovenski glasbeni prosveti v tem večje veselje in zadščenje, ker je obudila pisatelja opernih besedij — drja Göstla k novemu delu, ki bi bilo sicer izostalo.

Snov za opero je dala, kakor že povedano igra »Materin blagoslov«.

Slovensko gledališče je dobilo na tak način dve igri.

1) Igra: »**Materin blagoslov**« ali nova Chonchon — ostane s Foersterjevo glasbo. Končna, vezana, pevna in godalna razdelnica je odrom na razpolago — z uverturo in mnogimi pevnimi točkami (21) in jim bo slej kot prej dobro služila. Igra »Materin blagoslov« je bila uprizorjena 26. marca, 3. decembra 1876, 22. marca 1891, 21. marca 1892, v novem gledišču 26. januarja 1896 vedno z dobrim uspehom.

2) Za **opero** je uporabil skladatelj svoje poprejšnje skladbe, za opero že kakor nalašč pripravljene. Vendar je **opera povsem novo, zakroženo skladateljevo delo** in snov izdelana samostojno.

Za opero je bilo treba misliti na **novi naslov**. Stari naslov bi dal ne samo povod zmešnjavam, ampak tudi novemu delu, ni dovolj prikladen. Tekom pisanja besedja in skladanja se je našel novi naslov — in takorekoč oglasil sam in je umesten tem bolj, ker je snovi bolj prikladen in jo bolje izraža.

* * *

Skladatelji novih oper imajo in vedo sedaj, na koga naj se za operna besedja obračajo.

V javnost poprej o drju Göstlu kot pisatelju opernih besedij ni prišlo baš mnogo. Tičal je skromno v zatišju, in samo osebnim znancem — vrstnikom izza visokošolskih dunajskih let je bila znana velika vnema Göstlova za gledišče, za glediške igre, zlasti za operno glasbo in operna besedja.

Samo ožjemu vrstniškemu krogu je znano, da je dr. Göstl že iz visokoškolskih časov načrtal slovenskim ljudskim igram osnove v prijateljskih krogih, iz katerih osnov so pozneje dozorele igre: Rokovnjači in druge.

* * *

Skladatelj Anton Foerster je v Cankarjevih **Obiskih** dal zreti domači glasbeni prosveti v svojo delavnico. On sklada — pišoč pri mizi, in ne išče pomoči pri glasovirju. Brez vsakega godalnega sredstva piše mešter svoje glasbene dojme, katerih mu je polna glava. Njega spremljajo glasbeni dojmi povsod, tudi na sprehodih in ga obhajajo celo v spanju, tako da ga često zbude in jih skladatelj obnavlja — nalahko pojoč ali žvižgajoč, da jih obdrži in oživlja do zapisa.

Nemila usoda skvarjenega, pač premnogo izrabljenega posluha — kakor drugim glasbenim veljakom (Beethovnu, prijatelju Smetani...), tudi Foersterju, ni ostala neprilhanjena, vendar skladatelja, pišočega glasbo pri mizi — ne ovira pri skladanju; njegovo duševno uho je sveže in vsedovzmetno. Očak domačih skladateljev piše Foerster kakor junak z junaškimi, krepkimi potezami, in niti trohice sledu tresenja ni najti v pisavi nadosemdesetletnika.

Seveda so tudi vse njegove sekirice junaške, čvrste in trdne, polne svežosti in samozavesti, pravi: žekove... statni junaci! Očak skladatelj — je neutrudljiv; on vežba, telovadi, — dela, sklada.

Človek je mlad, dokler ga veseli življenje in — delo. Skladatelj je mlad, dokler ima glasbene dojme in veselje do dela. In skladatelj Foerster ima polno srce in glavo, on živi živo glasbeno življenje.

Njegova izvestja, kako delo (opera) napreduje, raste in se iz snovi same razvija; kako so značajevane in se izlikujejo posamezne igrine osebnosti; kako dozorevajo glasovi, napevi, prizori; — kako gre po sreči to in ono, — se čitajo s pravim veseljem, in kar iz daljave so vidne in slišne nastopajoče, igrajoče in pevajoče osebe, — kar živijo v njegovem opisu.

Seveda razdalja med Ljubljano in Novim Mestom je v občevanju mnogokaj obtežila v podrobnostih med skladateljem in pisateljem; napisati se ne da vse in ne najti in umeti vsako podrobnost, kakor bi bilo želeti, — treba je čimvečjega živega stika, ki ga pri taki razdalji ovirajo in motijo časovne neprilike stvarne in osebne.

Toda vse neprilike so premagane. Tudi godalna razdelnica, obsežna 527 — je že končana in pregledana, treba ji je še dobre vezave, — da bo zmagala vse časovne in krajevne dalje in poti.

Dom stoji in rod krovi, češčen naj Dom in rod živi! Naj bo nova opera novo veselje slovenski glasbeni prosveti. Naj njen novi zaklad z ljubeznijo in vnemo dvigne in izčrpa naša gledališka izkušnost, ki je

znala dvigniti zaklad prve opere skladateljve, prve naše narodne opere; ki je pokazala, da so ji domača operna dela pri srcu, — in da ve in ume čislati, ljubiti, ščititi in negovati delo domačega kova in krova, ki je pokazala, da je poslej kos vsakemu velikemu delu in da je voljna, zmožna in sposobna dvigniti delo skladatelja do — umetniškega življenja, do novega doživljaja, — do prave umetnosti! — Skladatelj je izvršil delo, ki mu ga je domača glasbena prosveta vnovič 1896 (pri uprizoritvi Gorenjskega Slavčka) — naložila na vest, — podaril ji je novo slovensko opero; storil je — očak — junak svojo dolžnost, napravil svojo glasbeno oporoko, in dedičev pravica, marnost in dolžnost je, da jo v duhu skladateljve umetnosti izvršijo dolžniki in hvaležniki.

Kakor že navajano, snov opere sama za slovensko Talijo ni nova; kot igra Materin Blagoslov — se je prav dobro obnesla, pri svoječasnih uprizoritvah; glasbene točke so že takrat skoraj prevladovale.

V igri se je dvignila slovenska pevka in dozorela v operno pevko. Kaj pa — posamezne vloge?... Toda pustimo jih, naj se izkažejo pri uprizoritvi same. Toliko naj za sedaj v splošnem zadostuje! Podrobnosti pridejo na vrsto pozneje o svojem času.

Samo ena opomba je nemara še potrebna že sedaj.

Na potrebo novega naslova in na naslov sam (Dom in rod) je opozoril pisec, in novi naslov je bil takoj v soglasju trojice: ureditelja, pisatelja in skladatelja potrjen in sprejet.

Morda bi kdo rád videl in želel, da bi se vsa snov prestavila na domača tla, da bi se vse dejanje vršilo v domači zemlji, ki pozna istotako razliko med kmetskim in mestnim, med kmetskim in plemenitaškim — graščinskim, ali celo graščinskogospodarskim življem. Tudi naš kmet je bil odvisen od graščine, podložen graščini.

Vse to se je tudi razmotrivalo pri spisovanju opernega besedja.

Toda težišče vse igre temelji v razliki med življem in nrvnostjo — velikega ali celo največjega mesta v nasprotju s preprostim življenjem ljudstva iz gorske vasi savojske. Za tako **velemesto** in **velemestno življenje** — pa so domače razmere domače stolnice — še (hvala Bogu) pač za dolgo časa — preskromne. Na domačih tleh skromnega življenja bi snov in dejanje zgubilo na svoji prirodni verjetnosti in svežosti.

Tu gorska vas — s svojo poštenostjo in nrvno nepokvarjenostjo, tam velemesto (Babel—Pariz) — to je prava razdalja in prava razlika za snov igre.

Sicer pa učinkuje tudi izgled z vso svojo modrostjo in težo resnice na tujem zgledu, na tujem ozemlju in življenju, nemara bolje in živeje kakor na domačem.

Pri vsem tem pa ostane borba, delo, trpljenje — in veselje za: Dom in rod — vedno tudi domače, ker je prirodno — vesoljno. —

GRIČAR & MEJAČ ZALOGA OBLEK ZA DAME,
GOSPODE IN OTROKE

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 3.

Vogal Knaflove ulice.

HOTEL „TRIGLAV“ POLEG POSTAJE BLED.

KRASNE SOBE Z RAZGLEDOM NA JEZERO. — NAJUGODNEJŠE
CENE V MAJU IN JUNIJU.

Se priporoča izletnikom
A. MAJCEN, hotelir.

TRGOVSKA BANKA d. d. - LJUBLJANA SELENBURGOVA UL. 1

preje SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

*** izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. ***

Priporočamo

Kolinsko

cikorijo.

**Drago
Schwab**
Ljubljana.

Oglašujte
v
Gledališkem
listu!

PRISPEVAJTE ZA

BORŠTNIK-VEROVŠKOV

NAGROBNI SPOMENIK.

Slike gledaliških umetnikov se dobe v trgovini s slikami »Special«
A. Babka na Aleksandroví cesti.

Današnja številka prinaša kot umetniško prilogo sliko g. Zvonimira
Rogoza, člana drame. (Atelje »Helios«, Bešter.)

Mnogo denarja

si lahko prihranite

ako kupujete blago za moške
in ženske obleke, perilo, tri-
kotažo, posteljno opremo itd.

v velikem skladišču blaga

veletrgovine

A. & E. Skaberne

Ljubljana, Mestni trg 10.

Urejuje Fran Lipah.
Cena Din 3·50.
Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljani.